

372.18
ม. 216 ก
8 &

การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘

ในจังหวัดสมุทรสาคร

A Study of Moral Behaviours of Prathom School VI
Students in Samut Sakhon

ปริญญาโท

ของ

Bundit Podyen

บัณฑิต บัณฑิต

(6)

ร. 5 ค. 8. 2527

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตงมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร 3921575 3915056

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2527 / 1984

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

154034

การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘
ในจังหวัดสมุทรสาคร

บทคัดย่อ

ของ

บัณฑิต พัด เข็ม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน ๒๕๒๗

การศึกษาค้นคว้าที่มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ ในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนสามอำเภอ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ จำนวน ๓๗๕ คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ๘ ประการ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดทน และความยุติธรรม จำนวน ๓๕ ข้อ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ทดสอบความแปรปรวน (ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย (Z-test)

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสามอำเภอมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐๐๑ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐๐๑ และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐๐๑

A STUDY OF MORAL BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA VI
STUDENTS IN SAMUT SAKHON

AN ABSTRACT

BY

BUNDIT PUDYEN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
April 1984

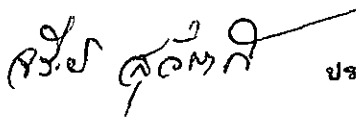
The major purposes of this study were: (1) to study moral behaviors of Prathom Suksa VI students in Samut Sakhon, (2) to compare moral behaviors among students of the three Amphurs, (3) to compare students' moral behaviors between male and female, (4) between high academic achievement and low academic achievement, and (5) between high achievement motive and low achievement motive students. A sample of 375 students were randomly drawn from Prathom Suksa VI. The instruments used for collecting data were the achievement motive questionnaire and the moral behavior questionnaire. In the moral behavior questionnaire, there were thirty-five items covering six characteristics, i.e. responsibility, discipline, honesty, unity, diligence and fairness. The statistics used in this study were descriptive statistics, ANOVA and Z-test.

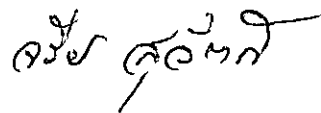
The main results of the study were as follows: 1) The moral behaviors among students of the three Amphurs were insignificantly different. 2) The differences between male and female, high academic achievement and low academic achievement, high achievement motive and low achievement motive were significant at .001 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

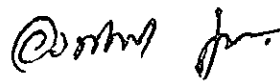
คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

 ประธาน

 กรรมการ

 กรรมการ

 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทพนธบัตย์สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัญ สุวัตถ์ และ อาจารย์อรพินท์ สุขุม ผู้ริเริ่มขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน ที่ได้ให้คำแนะนำ
ในการหาคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ หัวหน้าสถานศึกษา และคณะครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือ
และช่วยเหลือในการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจจนปริญญาโทพนธบัตย์
สำเร็จลงด้วยดี

บัณฑิต พัดเย็น

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
1	1 ภูมิหลัง	1
2	2 ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
3	3 3 ความสำคัญของการวิจัย	4
4	4 4 ขอบเขตของการวิจัย	4
5	5 5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	6
	ความหมายและลักษณะทางจริยธรรม	14
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	17
	การศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
3	3 สมมติฐานของการวิจัย	36
3	3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
4	4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
5	5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
6	6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
7	7 การจัดการห้กับข้อมูล	42
8	8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
13 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	51
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	51
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	51
วิธีดำเนินการวิจัย	52
กลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	55
บรรณานุกรม	58

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เหตุผลเชิงจริยธรรมทกชั้นซึ่งแบ่ง เป็นสามระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทาง จริยธรรมของโคล เบลอร์ก	21
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแยกแต่ละโรงเรียน	30
3	คำร้อยละของคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยแยกแต่ละอำเภอ และ รวมทั้งจังหวัด	46
4	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนอำเภอเมือง อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน	47
5	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง	48
6	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีระดับผลการเรียน สูง กับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ	49
7	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง กับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ	50

บทนำ

จุดตั้ง (คำนำ)

- ในการพัฒนาประเทศนั้น สิ่งที่สำคัญและต้องกระทำอย่างเร่งด่วนก่อนสิ่งอื่นก็คือ
- การพัฒนาตัวบุคคล ทั้งนี้เพราะบุคคลในชาติเป็นทรัพยากรชั้นมูลฐานที่สำคัญที่สุด, ที่จะทำให้
- บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา อันตัวบุคคลแต่ละคนนั้น ลักษณะนิสัยและคุณธรรมของบุคคล
- เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะถึงแม้มีความรู้สูง แต่ถ้าใจต่ำ เช่น ใจแคบ เห็นแก่ประโยชน์
- ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม นอกจากจะไม่นำความรู้ที่ได้ศึกษาไว้ มาใช้ทำประโยชน์ให้แก่สังคม
- แล้ว ยังกลับมาความรู้้นั้นมาเอาวัดเอาเปรียบสังคมอีกด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีความรู้สูงแต่ขาดคุณธรรม
- ย่อมเอาเปรียบสังคมได้มาก และถ้านำความรู้้นั้นไปใช้ในทางที่ผิดจะเป็นอันตรายต่อสังคมรุนแรง
- กว่าผู้ที่มีความรู้น้อย

- ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก การศึกษาด้านพุทธิศึกษาเพียงด้านเดียวนั้นไม่ เป็น
- การเพียงพอ จำต้องอบรมด้านจริยศึกษาด้วย เพราะจริยศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่
- จะยกระดับคนขึ้นสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และยกระดับความเจริญของประเทศ^๕ การที่จะวัด
- วาประเทศใดมีความเจริญเพียงใดนั้น จะต้องวัดปริมาณจิตสาธารณะ (Public Spirit)
- และความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Civic Responsibility) ของพลเมืองในประเทศนั้น
- ว่ามีมากน้อยเพียงใด (สุภสวัสดิ์สังวณิช สวัสดิวัฒน์ 2524 123)

- การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในการพัฒนาตัวบุคคลอันนำไปสู่การพัฒนาประเทศ แต่การจัด
- การศึกษานั้น ต้องยึดหลักสูตรเป็นหลัก เพื่อความเป็นเอกภาพทางการศึกษา, หลักสูตรการศึกษา
- นี้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เน้นพฤติกรรมการศึกษา 3 รูปแบบ คือ 1) พุทธินิสัย (Cognitive
- Domain) เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถเก็บรวบรวมความรู้ จากแหล่งข้อมูล
- เพื่อใช้ตัดสินใจและประเมินคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้ตาม เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 2) จิตนิสัย (Affective

- Domain) เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติ สามารถเลือกและยอมรับค่านิยมที่เหมาะสม
- ตัดสินใจความดีความชั่ว ตลอดจนการยอมรับปฏิบัติตามพฤติกรรมต่าง ๆ โดยอาศัยเหตุผลของตนเอง
- ๓) ทักษะเคลื่อนไหว (Psychomotor Domain) เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนใช้ประสาทสัมผัสและใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายได้คล่องแคล่ว ควบคุมอารมณ์ทั้งทางสีหน้าและวาทะ แสดงมารยาท และวางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ พฤติกรรมทั้งสามรูปแบบดังกล่าว
- จิตพิสัยน่าจะมีความสำคัญที่สุด เพราะจิตพิสัยเป็นรากฐานของจริยธรรมที่ทำให้บุคคลเลือก
- ประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมที่มีคุณค่าเหมาะสม ทำให้เกิดความมั่นคง ความสงบสุขของปัจเจกชน
- ในสังคม อันมีผลทำให้การพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจการเมือง รวมทั้งด้านการศึกษา
- บรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาทางการศึกษา ถ้าพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียน
- มีความรู้ แต่ขาดจริยธรรมแล้ว จะทำให้สังคมมีแต่ความวุ่นวายสับสน สังคมที่ขาดจริยธรรม
- จะสังเกตได้จากพฤติกรรมของบุคคลในสังคม มีบุคคลที่เห็นแก่ตัว แล้งหน้าใจ ขาดความเมตตา
- และฉ้อราษฎร์บังหลวงซึ่งเป็น เครื่องกวดงทำให้การพัฒนาประเทศไม่สามารถบรรลุถึงจุดหมาย
- ปลายทางในระยะเวลาดันรวดเร็วได้ (มีลัทธิ สำเภาเงิน ๒๕๒๔ ๒)

เนื่องจากสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปและใช้แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๓

มาเป็นเวลานานทำให้ไม่อาจสนองความต้องการจำเป็นของสังคมไทยในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อมุ่งส่งเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคมโดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้รอบคอบรอบคอบ ความมั่นคงและความผาสุกรวมกันในสังคมไทย เป็นประการสำคัญ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ กระทรวงศึกษาธิการจึงใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แทนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๓ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๑ เป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๐ ๒)

12/10

๒๕๒๐

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรความมุ่งหมายสูงสุดมิใช่อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็น เอกสาร สิ่งพิมพ์ แต่อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา ให้มากที่สุด (หลัก) จากการยกเลิกหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 มาใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ปีการศึกษา 2526 ขอมเป็นปีแรกที่เด็กจบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาทั่วประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินผล เพื่อติดตามว่าหลักสูตรนั้นได้ผล เพียงใด มีปัญหาและข้อบกพร่องอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างเนื้อหาวิชาจรรยาวิชา เนื้อหาวิชาจรรยาวิชาที่ประกอบด้วยจริยธรรมต่าง ๆ ที่ต้องการปลูกฝังไว้ในตัวผู้เรียนเกิด ผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใดในการประเมินผล เพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของ หลักสูตรนั้น วิธีการที่ดีวิธีหนึ่ง คือ การสำรวจพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งวิธีนี้ จะเป็นแนวทางช่วยให้ได้คำตอบที่แน่นอน และนำมาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรอย่างมีเหตุผล ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาสำรวจพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำ ผลการศึกษาครั้งนี้มาเป็นข้อมูลอย่างหนึ่งเสนอประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ

๑ ความมุ่งหมายของการวิจัย

- ๑ 1 เพื่อสำรวจพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสาคร
- ๑ 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอนครหลวง
- ๑ 3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง
- ๑ 4 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ

5 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

กับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ไม่เอา

ความสำคัญของการวิจัย

1 ผลการวิจัยทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทราบว่ามีความปรออย่างใดบ้างที่มีส่วน

เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

2 ผลการวิจัยทำให้ทราบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในจังหวัดสมุทรสาคร ว่ามีจริยธรรมเป็นอย่างไร

3 ผลการวิจัยทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามองเห็นผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521 วิจัยจริยศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในจังหวัดสมุทรสาคร

ได้ชัดเจนขึ้นว่าได้ผลเพียงใด

ไม่เอา

4 ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้ข้อมูลในการพัฒนา

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน

5 ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้สนใจนำไปศึกษาและวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา ๒๕๒๕ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2534

ในจังหวัดสมุทรสาคร

2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ๖ ประการ ได้แก่

ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความอดทน และ

ความยุติธรรม

๐ ๓ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะตัวแปรทางด้านต้นที่อยู่ เพศ ระดับผลการเรียน และ ~~ผลวิจัยที่ได้มีดังนี้~~
 ผลวิจัยที่ได้มีดังนี้

ผลวิจัยที่ได้มีดังนี้

๐ X กำนัยยามศัพท์เฉพาะ

- 1. ทลัฏสูตร หมายถึง ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สอน
 - ๐ ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
- 2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536
 ๐ ๒๕๒๖ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตั้งแต่ปีการศึกษา-๒๕๒1- และจบหลักสูตรในปีการศึกษา-๒๕๒๖
- ๓. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การกระทำที่แสดงให้เห็นว่า บุคคลมีหลัก
 - ๐ ในการปฏิบัติในทางที่ดีทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมในด้านต่อไปนี้
 - ๑ 1 ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันละเอียดรอบคอบ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จ ยอมรับความผิดและความชอบในผลการปฏิบัติของตน
 - ๑ 2 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทางกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
 - ๑ ๓ ๓ ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับกติกา หรือข้อตกลงที่สังคมยอมรับ
 - ๑ ๓ 4 ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกัน กระทำกิจกรรม ให้สำเร็จดูลงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
 - ๑ ๓ 5 ความอดสาหะ หมายถึง การปฏิบัติด้วยความอดทน ขากัน โดยไม่เห็นแก่ความยากลำบาก เพื่อให้งานสำเร็จ
 - ๑ ๓ 6 ความมุดีธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความซื่อตรง สอดคล้องกับความ เป็นจริงและเหตุผล ปราศจากความสวเอียง

2534 4 ระดับผลการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนในภาคเรียนที่ $\frac{1}{2}$ ปีการศึกษา
~~2533~~ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

- o 4 1 ระดับผลการเรียนสูง หมายถึง ระดับผลการเรียนของนักเรียนที่มีคะแนน
 - o เฉลี่ยสูงกว่า 2 50 ขึ้นไป
- o 4 2 ระดับผลการเรียนต่ำ หมายถึง ระดับผลการเรียนของนักเรียนที่มีคะแนน
 - o เฉลี่ยต่ำกว่า 2 50 ลงมา

- ไมเคิล 5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จ และเกิด
- o ความ (เชิง) ปรารถนาในงานที่ยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ต้องการอิสระในการแสดงออก
 - o มีความรู้สึกต้องการชัยชนะในการแข่งขันหรือดีเด่นกว่าคนอื่น ๆ เพื่อให้เท่าเทียมกับมาตรฐาน
 - o ที่ตั้งไว้อย่างสูง
 - o 5 1 นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนจาก
 - o การตอบแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย 60 คะแนนขึ้นไป
 - o 5 2 นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนจาก
 - o การตอบแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย 60 คะแนน ลงมา

บทที่ 2

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
 - 1 1 ความเป็นมาและจุดมุ่งหมาย
 - 1 2 โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร
 - 1 3 โครงสร้างเนื้อหาวิชาจริยศึกษา
- 2 ความหมายและลักษณะของจริยธรรม ✓
- 3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ✓
 - 3 1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์
 - 3 2 ทฤษฎีการ เรียนรู้ทางสังคม
 - 3 3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพีย เจต
 - 3 4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล เฮอร์ก
 - 3 5 ทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม
- 4 การศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ✓
 - 4 1 การศึกษาและการวิจัยภายในประเทศ
 - 4 2 การศึกษาและการวิจัยในต่างประเทศ

1. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1 1 ความเป็นมาและจุดมุ่งหมาย

ใน พ ศ 2520 ได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520

ทั้งนี้เนื่องจากสภาการศึกษาแห่งชาติพิจารณาเห็นว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ พ ศ 2503

ไม่อาจสนองความต้องการอันจำเป็นของสังคมไทยในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อมุ่งส่งเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและความผาสุกร่วมกันในสังคมไทย เป็นประการสำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษามีดังนี้

- 1 ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนาและหลักธรรม
- 2 มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 3 ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัว และต่อตนเอง
- 4 ให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน และเคารพเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ
- 5 ให้มีความยึดมั่นและศรัทธาความเสมอภาค ความสุจริตและความยุติธรรม
- 6 ให้นุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพ และอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ
- 7 ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และการจับจ่ายใช้สอยอย่างประหยัดตลอดจนการร่วมมือกันประกอบกิจการ ธุรกิจและธุรกิจต่าง ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย
- 8 ให้มีความสามารถในการติดต่อ ทำความเข้าใจและร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จักการแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญา และโดยสันติวิธี
- 9 ให้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ

จากความมุ่งหมายดังกล่าวทราบดีว่าให้ต้องเปลี่ยนแปลงการจัดระบบการศึกษาใหม่ โดยที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 นี้ จัดระบบการศึกษาเป็น 4 ระดับ คือ ระดับ

ก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ประถมศึกษา
ใช้เวลาเรียน 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี หรือเรียกว่า
ระบบ 6 - 3 - 3 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 1)

พ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในทุกภูมิภาค เน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม
เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยมีหลักการเป็นการศึกษา
เพื่อปวงชน มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และมุ่งสร้างเอกภาพของชาติ
โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จะจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับ
สภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยมีจุดมุ่งหมายให้บังเกิดผลแก่ผู้เรียน ดังนี้ (กรมวิชาการ
2520 ก 1 - 3)

คุณสมบัติที่ต้องการเน้น

- 1 มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
- 2 มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
- 3 ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ และอดทน
- 4 รู้จักคิด วิचारณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 5 มีขันติธรรมต่อคาวีจารย์ และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า
- 6 มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น
- 7 รู้จักทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี

ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

- 1 มีสุขนิสัยส่วนตัวและส่วนรวมทั้งทางกายและจิตใจ
- 2 มีความรู้และทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์

- 3 รู้จักชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ
- 4 รู้กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
- 5 มีความรู้และทักษะในการหา ใช้จ่าย และออมทรัพย์
- 6 มีความรู้และทักษะในวิธีการทางวิทยาศาสตร์
- 7 เข้าใจความหมายของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อชีวิตประจำวัน
- 8 มีความรู้และทักษะในการจัดการและทำงานรวมกลุ่มกันโดยถือหลักสหกรณ์
- 9 มีความรู้และทักษะในการทำงาน ทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค
- 10 มีความสามารถในการยังชีพผสมกลมกลืนต่อสภาพและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- 11 มีนิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ชีวิตที่สงบสุข

- 1 รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ
- 2 เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ และนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- 3 รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ
- 4 มีความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
- 5 มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะยอมรับความคิดของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
- 6 รู้จักแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ

- 1 เชื้อมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข
- 2 รู้คุณค่า ชื่นชม และรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- 3 สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน

- 4 รู้ความสำคัญของครอบครัว สังคม และท้องถิ่นของตน
- 5 รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคและโลก และมีความเข้าใจอันดีต่อกัน
- 6 สามารถฝึกกำลังสติปัญญา กาลังกาย กาลังทรัพย์ เพื่อความเจริญและความมั่นคง

ของประเทศ

- 7 รู้คุณค่าในความเป็นไทย และภูมิใจที่เกิดในผืนแผ่นดินไทย

1 2 โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

โครงสร้างและเนื้อหาประกอบด้วยวาระประสบการณ์ 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วยภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วาดด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิต และสังคม กล่าวถึง ปัญหาและควาต้องการมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

- 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วาดด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย

- 4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วาดด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการหางานความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

ทางด้านการศึกษาอบรมด้านจริยธรรมนั้น สวมใหญ่อยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

(กรมวิชาการ 2520 ก 1 - 4)

1 3 โครงสร้างเนื้อหาวิชาจริยศึกษา

จริยธรรมที่ต้องฝึกอบรมเด็กให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้น กำหนดเป็นวิชาจริยศึกษา ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยมีจุดประสงค์เฉพาะวิชาดังนี้

- 1 สามารถควบคุมกาย วาจา ใจ อยู่ในขอบข่ายที่ตั้งงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้

2 ให้สามารถรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย
 เนื้อหาวิชาจริยศึกษาได้กำหนดคุณธรรมไว้ 30 ข้อ ไม่ได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง
 เพราะเป็นคุณธรรมที่ปลูกฝังให้แก่เด็กหลาย ๆ อย่างและไปพร้อม ๆ กัน ตั้งแต่ชั้นประถม
 ปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมปีที่ 6 โดยมีหัวข้อคุณธรรมดังนี้

- 1 การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์
- 2 ความเมตตากรุณา
- 3 การไม่โลภและไมขโมย
- 4 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
- 5 การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
- 6 การรู้จักความพอดี
- ✓ 7 การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อวดอ้างความจริง การไม่ยุ่งให้เกิดความ
 แดกแยกและไม่พูดดาหยาบ
- ✓ 8 การมีสัจจะและความจริงใจ
- 9 การไม่ดองเลนและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ
- 10 ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี
- ✓ 11 ความเป็นผู้มีเหตุผล
- 12 ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
- 13 ความขยันหมั่นเพียร
- 14 ความอดทนอดกลั้น
- 15 ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
- 16 ความกตัญญูทดแทน
- ✓ 17 ความซื่อสัตย์สุจริต
- ✓ 18 การทำให้สงบบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส

- 19 ความไม่ เห็นแก่ตัว
- 20 ความประณีต ละ เอียดถี่ถ้วน
- 21 ความรับผิดชอบ
- 22 ความมีน้ำใจ เป็นธรรมไม่ลำเอียง
- 23 ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อ เวลา
- 24 การยอมรับการเปลี่ยนแปลง

✓ 25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการ เดิน นอน ขับถ่าย แต่งกาย และสังคม
ระหว่างเพศ

✓ 26. มารยาทในการแสดง การแสดงความเคารพ การขออภัย การแสดงความ
ขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี
การแสดงความเสียใจ การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ

27. หลักธรรมสำหรับผู้ร่วมกัน (สหธรรม) ได้แก่ ความสามัคคี ความ เสียสละ
การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ

28. ความเป็นผู้มีวิเศษธรรม และปฏิบัติตาม ประเพณีนิยม

29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

30. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้แก่ ผิดศีลธรรม
ระเบียบกฎหมาย และจารีตประเพณี

การปลูกฝังคุณธรรมทั้ง 30 ประการนี้ ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก จะได้ผลมากน้อยเพียงใด
ขึ้นอยู่กับการสอนของครูเป็นสำคัญ การสอนจรรยาบรรณนั้นต้อง เน้นในเชิงปฏิบัติ ฝึกให้กระทำ
อย่างสม่ำเสมอ และสอนทุกโอกาสตาม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กับนำไปสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มอื่น
หรือวิชาอื่นให้มากที่สุด มิใช่สอนโดยเน้นแค่ว่าเนื้อหาวิชายาก แต่การฝึกหัดปฏิบัติบ่อย จะทำให้
ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ฉะนั้น การสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงมุ่งเพื่อ
ให้ผลทางด้านปฏิบัติ

2 ความหมายและลักษณะทางจริยธรรม

คำว่า "จริยธรรม" เป็นคำสมาสระหว่างจริยหรือจรรยา กับคำว่าธรรม จริยหรือจรรยา หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คำว่า ธรรม หมายถึง คุณความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อนาสองคำมารวมกันมีความหมายว่า ความประพฤติที่ชอบที่พึงปรารถนาของผู้อื่นที่ได้พบเห็น พระยาอนูมานราชชน (พระยาอนูมานราชชน 2516 409) กล่าวว่า จริยธรรม (Morality) โดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับจริยศาสตร์ (Ethics) ในเรื่องของปรัชญา (Philosophy) ซึ่งเป็นเรื่องค้นคว้าหาความจริงเกี่ยวกับคุณความดี ความประพฤติในสังคม ซึ่งถือว่าถูกต้องหรือดีและสิ่งซึ่งถือผิดหรือชั่วไม่ควรประพฤติ แล้ววางหลักกำหนดเป็นมาตรฐาน ไคลเบอร์ก (Kohlberg 1964 11) กล่าวถึง จริยธรรมว่าเป็นความรู้ที่ฝึกฝนโดยชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง และ ดวงเดือน พันธ์สมนาริน ได้ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันว่า (ดวงเดือน พันธ์สมนาริน 2522 32 - 33) จริยธรรม หมายถึง ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมมองโทษ หรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่า เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย

นอกจากนี้ ม ร ว ศีกฤทธิ ปราโมช (ม ร ว ศีกฤทธิ ปราโมช 2513 31) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งที่ควรปฏิบัติ และผู้ประพฤติต้องรู้เวลาโอกาสและสถานการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับ

วคิน อินทสรระ (วคิน อินทสรระ 2518 จ - จ) ที่กล่าววว่า จริยธรรมหมายถึง ความประพฤติ การกระทำของความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ความฉลาด รอบคอบ รู้เหตุรู้ผล ถูกต้องตามกาละเทศะ และบุคคล หน้าที่ หน้าที่คินทร์ ได้กล่าวไว้ในทานองเดียวกันว่า (พนัส ทัณนาคินทร์ 2521 44) จริยธรรมหมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความ เจริญ รุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกของสังคม ดังนั้นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมจึงต้อง ประกอบกันทั้งความรู้สึทางจิตใจ และการปฏิบัติทางกายอันสอดคล้องกับความรู้สึทางจิต

สวน บัณทร อ่อนคำ ได้กล่าวถึงจริยธรรมไว้ว่า (บัณทร อ่อนคำ 2517 26) จริยธรรม เป็นบรรทัดฐานทางสังคมอย่างหนึ่งที่สมาชิกในสังคมจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้สังคม อยู่ได้ ซึ่งตรงกับความคิด เห็นของ พุทธทาส อินทปัญโญ (พุทธทาส อินทปัญโญ 2514

17) ที่ว่า จริยธรรมหรือศีลธรรม ได้แก่ ระเบียบซึ่งมุ่งปฏิบัติให้เกิดความผาสุก ความสงบสุข เนื่องด้วยสังคม เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมนุษย์ได้ทำขึ้น บัญญัติขึ้น แต่งตั้งขึ้นตาม เหตุผลของมนุษย์ หรือตาม ความต้องการของมนุษย์

จากคากาจำกัดความของจริยธรรม ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ไว้ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ทั้งทางกาย วาจา และใจ อันเป็น สิ่งที่ทุกคนควรประพฤติปฏิบัติตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดความผาสุก ความ เจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้นแบ่งได้เป็น 4 ประเภท
ประกอบด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2522 3 - 5)

1 ความรู้เชิงจริยธรรม เป็นความรู้ถึงการกระทำวา สิ่งใดดี ควรกระทำสิ่งใด ไม่ดีควรยกเว้น พฤติกรรมใด เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ความรู้เชิงจริยธรรมนี้จัด เป็นพื้นฐาน ขั้นต้น ของจริยธรรม

2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม เป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะรวมเอาความรู้เชิงจริยธรรมและความรู้สึกนั้น ๆ ไว้ด้วย

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเหตุผลของบุคคลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลนี้แสดงให้เห็นสิ่งจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการประพฤติพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งโคลเบอร์ก (Kohlberg 1975 - 49 - 50) แสดงให้เห็นว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นแสดงถึงความเจริญทางด้านจิตใจของบุคคลที่พัฒนาขึ้น โดยไม่ขัดกับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ และพัฒนาขึ้นตามระดับอายุของเด็ก

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นพฤติกรรมที่บุคคลลงมือกระทำประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยแสดงออกในด้านที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น ๆ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ของจริยธรรม ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและทุกข์ของสังคม จริยธรรมด้านอื่น ๆ เป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

~~พฤติกรรม~~ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนี้ เป็นสิ่งที่หลักสูตรประถมศึกษา มุ่งเน้นให้เกิดขึ้นแก่บุคคลในสังคม เพื่อให้บุคคลเป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม รู้จักหา แก้ปัญหา นำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริงเพื่อพัฒนาสังคมได้ดียิ่งขึ้น การให้การศึกษเพื่อประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องนั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่เด็กในวัยต้น ๆ ดังนั้น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงได้กำหนดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในหัวข้อคุณสมบัติที่ต้องการ เน้นดังนี้

1. มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
2. มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
3. ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ และอดทน

- ✓ 4. รู้จักคิด วิचारณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
6. มีขั้นติธรรมต่อคำวิจารณ์และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า
8. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น
7. รู้จักทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ และผู้ตามที่ดี

(กรมวิชาการ 2520 ก 1 - 3)

3) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักทฤษฎีทั้งหมดยอมรับว่า จริยธรรมของมนุษย์นั้นพัฒนาขึ้นตามลำดับอย่างเห็นได้ชัด จากวัยทารกไปถึงวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์จะมีการพัฒนาจริยธรรมในจังหวัดที่แตกต่างกัน แต่นักทฤษฎีทางจริยธรรมก็ยังเชื่อกันว่า การพัฒนาในบุคคลต่าง ๆ กัน มีลำดับขั้นตอน เป็นแบบอย่าง ที่คล้ายคลึงกับ (Kohlberg, 1970 30 - 31) นอกจากนี้มีนักคิดเห็นว่าทางจริยธรรมส่วนมาก ยังลงความเห็นว่า ต้นกำเนิด ของแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การ เรียนรู้จากสังคม เป็นสำคัญ ถึงแม้ว่านักทฤษฎีทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การ เรียนรู้จากสังคม เป็นสำคัญ ถึงแม้ว่านักทฤษฎีทางจริยธรรมแทบทุกคนให้ความสำคัญแก่อิทธิพลของสังคม แต่ก็ยังมีความคิดที่แตกต่างในด้านที่สำคัญ ๆ อีกมาก เป็นเหตุให้เกิดทฤษฎีทางด้านนี้มีมากมาย ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับอิทธิพลของสังคมไม่ทางตรงก็อ้อม นอกจากนี้ บางทฤษฎีก็ยังเน้นที่กระบวนการเรียนรู้จากสังคมโดยตรง ซึ่งในที่นี้จะขอนำมากล่าวเพียงบางทฤษฎี ดังต่อไปนี้

3.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ จิตแพทย์ ชาวเวียนนา ฟรอยด์เชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลมีพื้นฐานมาจากส่วนประกอบสามส่วน ได้แก่ อีดี (Id) อีโก้ (Ego) และ ซุปเปอร์อีโก้ (Super Ego)

ฟรอยด์ (Freud, 1949: 358) เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (Conscience) ซึ่งเด็กได้รับจากพ่อแม่ผู้ใกล้ชิด ด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) กับบุคคลที่เข้ายึด เป็นแบบอย่าง กระบวนการนี้เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางอารมณ์กับบุคคลอื่นที่เด็กมีขึ้น เป็นครั้งแรก ผลของการเทียบเคียงตามอย่างผู้อื่น เช่นนี้ทำให้เด็กรับเอาบุคลิกลักษณะค่านิยม รวมทั้งมาตรฐานทางจริยธรรมในสังคมจากผู้ที่ได้เปรียบแบบไว้ เมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังทางจริยธรรมแล้ว ถ้าความต้องการส่วนตนไม่เหมาะสมกับกาลเทศะของสังคมที่ตนยอมรับ เขาย่อมจะเกิดความขัดแย้งในใจ การพัฒนาการทางจริยธรรมจะบรรลุจุดสูงสุด เมื่อเขาเกิดความละเอียดใจในการทำชั่วโดยมิต้องมีการควบคุมจากบุคคลอื่นภายนอก นั่นคือ เขาเกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ลักษณะที่สำคัญของทฤษฎีนี้คืออีกประการหนึ่ง คือ การเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมในวัยผู้ใหญ่ อันเนื่องมาจากการแปรปรวนของสังคมและสถานการณ์ในชีวิตจะมีผลกระทบได้รุนแรงน้อยกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัยทารกและวัยเด็กเล็ก

๑.๒ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

เป็นทฤษฎีที่นำเอาหลักการเสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายวิธีการและกระบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมว่าเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingencies) ให้กับเด็ก นับตั้งแต่เด็กเกิดมา พ่อแม่จะเป็นผู้สอนให้เด็กทราบถึงแนวปฏิบัติตนในสังคม การแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ถูกหรือผิด ดีหรือเลว โดยใช้สิ่งเสริมแรงทางคาพูด จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นความงอกงามของพฤติกรรมและอารมณ์ จากการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยมีแรงขับพื้นฐานมาจากความต้องการทางชีววิทยา การแสวงหารางวัล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงการถูกสังคมลงโทษ ด้วยเหตุนี้แม้ว่ามนุษย์เราจะไม่ได้มีจริยธรรมหรือความต้องการมาตรฐานทางจริยธรรมมาตั้งแต่เกิดก็ตาม เมื่อโตขึ้นจะมีปทัสถานของจริยธรรมและพฤติกรรมไปตามแนวโครงสร้างทางวัฒนธรรม

ในสังคม ซึ่งได้มาด้วยการเสริมแรงนั่นเอง (Skinner. 1971 101 - 128) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ เกสเซล (Gessel) ที่ว่า ทารกไม่ได้เกิดมาพร้อมกับมีจริยธรรม หรือศีลธรรมประจำใจติดตัวมา การที่ทารกจะพัฒนาไปแล้ว รู้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดดี สิ่งใดเลว สิ่งใดควรประพฤติ เกิดจากการอบรมศึกษาในภายหลังพัฒนาการทางจริยธรรม จะมีสองแบบ คือ

- 1 ไม่ทำเพราะรู้ว่าไม่ดี และทำเพราะรู้ว่าดี เป็นสิ่งที่เกิดจากแรงภายใน
- 2 ไม่ทำเพราะรู้ว่า ถ้าทำจะถูกลงโทษ และจะทำเพราะถ้าทำแล้วจะได้รับ

รางวัล เป็นการตอบแทน เป็นแรงจากภายนอก (พยอม อังคตานุวัฒน์ 2521 55)

3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

เพียเจท์เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดที่ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ เพียเจท์ ได้แบ่งขั้นของการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็นสามขั้น คือ

- 1 ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการขั้นนี้ เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงสองขวบ เด็กในขั้นนี้ ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาละเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูดก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตน เวงต่อนุบุคคลอื่น ๆ

- 2 ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 - 8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

- 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน จะอยู่ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี เพียเจท์เชื่อว่า เกิดขึ้นจากการพัฒนาทางสติปัญญาและประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อน เด็กด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก เกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึง

การแลกเปลี่ยนกันและความเท่าเทียมกันของบุคคล ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี เด็กที่อยู่ในสภาพสังคมปกติจะบรรลุถึงขั้นที่ 3 แต่อาจมีเด็กบางคนที่มีพัฒนาช้ากว่านี้ หรือในบางกรณีพัฒนาการคงหยุดชะงักอยู่ในขั้นที่ 2 เนื่องด้วยการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดูหรือสังคม หรืออาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก 2520 40 - 41)

3 4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวของเพียเจท์ และพบความจริงว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมิได้บรรลุจุดสมบูรณ์ในบุคคลอายุ 10 ปีเป็นส่วนใหญ่ แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี (Kohlberg. 1969 : 341) และเขาเชื่อว่าการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดี่ยวเท่านั้น (Kohlberg. 1976 . 32)

โคลเบอร์ก ได้แบ่งประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ประการ ซึ่งในแต่ละประเภทนั้นจัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้หกขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and Punishment)

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation)

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าเป็นดี (Good boy Orientation)

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation)

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการเคารพตนเอง หรือการทำตามสัญญา (Contractual Legalistic Orientation)

ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience or Principle Orientation)

จากขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมทั้งหกขั้นเหล่านี้ โคลเบอร์ก ได้แบ่งออกเป็นสามระดับดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 เหตุผลเชิงจริยธรรมหกชั้น ซึ่งแบ่งเป็นสามระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2 - 7 ปี) ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ชั้นที่ 3 หลักการหาตามผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี) ชั้นที่ 4 หลักการหาตามหน้าที่ทางสังคม (13 - 16 ปี)	2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ชั้นที่ 5 หลักการหาตามความรับผิดชอบ (16 ปีขึ้นไป) ชั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

ระดับ 1 คือ ก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไปคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ในขั้นแรกสุดคือ การมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกายเหนือตน ชั้นที่สอง คือ การเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเท่านั้น เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ คือ เขาทำมาฉันหาไป เขาให้ฉันฉันก็ต้องให้เขา เป็นต้น

ระดับ 2 คือ ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) หมายถึง การหาตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือหาตามกฎหมายและศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับ 2 นี้ยังต้องมีการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และ

อาจขัดแย้งกัน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกัน เสมอ
ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เทียนแข
ประจันปัจจนิก 2520 : 45)

3.5 ทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม

ไรท์ (Wright, 1975 : 50) เชื่อว่าสังคมมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล สังคมมีส่วนในการบ่มเพาะให้มีลักษณะต่าง ๆ กัน ตามแต่ว่า
มนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดของสังคม โดยทฤษฎีนี้ระบุว่า เด็กเล็ก ๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรดี
อะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดด้วยกระบวนการเทียบเคียง เด็กจะใช้วิธีเลียนแบบผู้ที่มีอำนาจและ
ผู้ที่ตนรัก ในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นหลักในการปฏิบัติโดยอัตโนมัติ ดังนั้น
ถ้าผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเด็กเป็นผู้มีจริยธรรมสูง เด็กก็จะเลียนแบบและในที่สุดก็จะกลายเป็นผู้ที่
มีจริยธรรมสูงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสกินเนอร์ (Skinner, 1971 : 101 -
128) ที่ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรม เขาคิดว่าจารีตประเพณี
โดยเจาะจงระยาคานิยม เป็นแกนที่สำคัญ มีส่วนกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social
Contingencies) ให้กับเด็กในสังคมนับตั้งแต่เกิด จริยธรรมจะพบได้ในเงื่อนไขทางสังคม
ซึ่งมีขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรม พ่อแม่จะเป็นผู้สอนให้เด็กทราบถึงแนวทางการปฏิบัติตนในสังคม
พฤติกรรม เป็นการเสริมแรงที่สำคัญ ถึงแม้มนุษย์เราจะมีได้มีจริยธรรม หรือความต้องการ
มาตรฐานทางจริยธรรมมาแต่กำเนิด เมื่อโตขึ้นก็ต้องมีจริยธรรม และพฤติกรรมแนวโครงสร้าง
ทางวัฒนธรรมของสังคม

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น
มิได้มีมาตั้งแต่เกิด แต่เป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นภายหลังโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม
และทุกทฤษฎีก็มีความ เชื่อที่สอดคล้องกันว่า พัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้น
บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจริยธรรมจึงต้องมีความเข้าใจ

วิธีการให้การศึกษาและ เข้าใจในธรรมชาติของการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล จึงจะ เป็นผลดี และมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

4 การศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 การศึกษาและการวิจัยในประเทศ

เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ (เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ 2508 88 - 89) ได้

สำรวจความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 / ผลการวิจัย ปรากฏว่าเด็กมีความรู้ เรื่องมารยาทในการพบผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก มารยาทในการรับประทานอาหารรวมกับแขก และมารยาทในเวลาแรกพบกันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มารยาทในการจากกัน และการไปส่งคนหรืออยู่ในเกณฑ์อ่อน มารยาทที่ไม่ควรกระทำในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่นอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก ส่วนในหน่วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัฒนธรรม ผลการวิจัย แสดงว่า เด็กมีความรู้ เรื่องเวลาที่ควรสวดมนต์ไหว้พระและการกราบพระอยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเฉลี่ยทั้งหน่วยแล้วปรากฏว่า เด็กมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม ระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง พบว่า ความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้รับการศึกษาอบรมอยู่ในโรงเรียน เป็นเวลา 4 ปีนั้น มีความรู้ทางด้านศีลธรรมอยู่ในระดับปานกลาง นับว่าเป็นผลที่น่าพอใจนัก เพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บางส่วนไม่ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปจึงไม่มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติมอีก ควรที่จะได้ทำการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม เพื่อให้ นักเรียนได้มีความรู้ ความ เข้าใจว่าสิ่งใด เป็นสิ่งที่ดีควรประพฤติปฏิบัติ และสิ่งใด เป็น สิ่งไม่ดีควรละเว้น อันจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อ เป็นพล เมืองดีของประเทศต่อไป

ชาลี ลัทธิ (ชาลี ลัทธิ 2507 57) ได้สร้างแบบสอบถามคุณธรรมแห่ง พลเมืองดี โดยได้สร้างสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้งหมด 45 สถานการณ์ไปทดสอบกับนักเรียน ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏว่า นักเรียนเลือกคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์เป็นอันดับ ที่หนึ่ง และคุณธรรมเกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อชุมชน คุณธรรมที่มีต่ออาณาจักรและกฎ ข้อบังคับ คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มี ต่อตนเอง เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า เรื่องเด็ก (ปัจจุบันเป็นสถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์) ร่วมกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทาการวิจัยหลักสูตร ประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 โดยทาการศึกษาเพียง 2 ด้าน คือ (สถาบัน ระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก 2509 295 - 325) ด้านคุณธรรมแห่งความ เป็นพลเมืองดี และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทาการศึกษาว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 144 โรงเรียน จำนวน 5 768 คน ครูประจำชั้น 517 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 50 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียน ครู และผู้ทรงคุณวุฒิ จัดอันดับความซื่อสัตย์มาเป็นอันดับหนึ่ง และอันดับสุดท้าย ได้แก่ คุณธรรมเกี่ยวกับตนเอง ส่วนคุณธรรมอื่น เช่น คุณธรรมเกี่ยวกับ กฎข้อบังคับเกี่ยวกับชุมชน เกี่ยวกับมนุษยธรรม เกี่ยวกับการเรียนรู้อยู่เกี่ยวกับประเพณี เกี่ยวกับ บุคคลอื่น เกี่ยวกับครอบครัว เกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับตนเอง อันดับมีความสำคัญแตกต่างกัน ระหว่างครู ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักเรียน

กาญจนา ควรรสุภา (กาญจนา ควรรสุภา 2516 90 - 91) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงตัว-เก็บตัว ความรู้สึกผิดชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดย กระทำกับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้นของปีการศึกษา 2516 ในภาคการศึกษา 8 พบว่า การจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีด้านต่าง ๆ ของเด็กชายและ เด็กหญิงนั้น ปรากฏว่า เด็กชายและเด็กหญิงจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ด้านต่าง ๆ ของเด็กชายและเด็กหญิงจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีด้านต่าง ๆ

ไว้คล้ายคลึงกัน และเมื่อพิจารณาคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนทั้งสองเพศ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ได้คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ อาชีพที่แตกต่างกันไม่ได้มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก

ชูชีพ ออนโคกสูง (ชูชีพ ออนโคกสูง 2518 89) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, ปีการศึกษา 2515 ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ จัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ คุณธรรมเกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อศาสนาและคุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมที่มีต่อชุมชน คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น ต่อประเทศชาติ และชนบประเพณี คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มีต่อตนเอง โดยเรียงจากลำดับที่ 1 - 8 ตามลำดับ ส่วนเด็กชายและเด็กหญิงมีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีไม่แตกต่างกัน เด็กที่ผู้ปกครองรับราชการ ค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ มีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีไม่แตกต่างกัน

อรพินท์ นาคประดิษฐ์ (อรพินท์ นาคประดิษฐ์ 2518 89) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี และผู้ปกครองที่มีอาชีพหลายรายได้ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา จำนวน 297 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 80 ข้อ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ ค้าขาย ทานา ทาสวน หรืออาชีพอื่นได้คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันจะมีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีเหมือนกัน

กรรมา กิจขยัน (กรรมา กิจขยัน 2517 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมี
 อานาจวินัยแห่งตน ความเชื่อ อานาจภายใน อานาจภายนอกแห่งตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี
 พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงได้ให้ความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน
 และเมื่อพิจารณาคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนทั้งสองเพศ ปรากฏว่าจะแนบแน่นเฉลี่ยทั้งสองกลุ่ม
 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครอง
 มีอาชีพค้าขาย กสิกรรม รัฐบาล รับราชการ รับจ้าง และอื่น ๆ ได้คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดี
 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แสงสุรีย์ คนศิลป์ (แสงสุรีย์ คนศิลป์ 2518 99) ได้ทำการศึกษาความสำนึก
 ในหน้าที่พลเมือง ลักษณะอคติทั่วไป และความเคร่งครัดของนักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือ โดย
 ศึกษาจากนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งกำลังเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ปีการศึกษา 2518 โรงเรียนรัฐบาลในภาคเหนือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 620 คน เป็น
 ชาย 329 คน และเป็นหญิง 291 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีพ่อแม่ประกอบอาชีพ
 แตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ เกษตรกรรม ค้าขาย และรับราชการนั้น มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง
 ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยของกาญจนา ควรสุภา ซูชีพ ออนโคกสูง และ กรรมา กิจขยัน
 เกี่ยวกับเพศหญิงชาย และอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองนี้ไม่ได้
 ทำให้คะแนนคุณธรรมของนักเรียนแตกต่างกัน แสดงว่าอาชีพของผู้ปกครองหรือเพศนักเรียน
 ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 แสงสุรีย์ คนศิลป์ อีกด้วย ที่พบว่านักเรียนที่พ่อแม่มีอาชีพแตกต่างกันมีความสำนึกในหน้าที่
 พลเมืองไม่แตกต่างกัน

วิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช 2521 105 - 111) ได้ทำการศึกษาวิจัย
 เรื่องเปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน
 ที่มีการเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบการคิด

ให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีภูมิหลัง การอบรมเลี้ยงดู เพศ ที่นั่งที่อยู๋และอายุแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุ 9 - 12 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 5 ซึ่งลุ่มตามระดับชั้นจากโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และแบบสอบถามการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์พร้อม เครื่องมือทดลอง ผลการวิจัยมีความแตกต่างในการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์ และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน เด็กในเมืองและเด็กชนบทรวมทั้งเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างในการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กชายและเด็กหญิงแต่อย่างใด ส่วนการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เดช วิไล (เดช วิไล 2522 60 68) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาตั้งแต่ชั้น ป 1 ถึงชั้น ป 6 ในเขตการศึกษา 9 รวม 100 คน ใช้แบบสอบถามการวัดการอบรมเป็นรายกลุ่มและใช้แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทดสอบเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทุกด้านพัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

เมธี โพธิพัฒน์ (เมธี โพธิพัฒน์ 2523 25) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ กับตัวแปรทางด้านถิ่นที่อยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพ และระดับการศึกษาของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนรัฐบาลสหศึกษาในกรุงเทพฯ

สมุทรปราการ จันทบุรี ตาก เดช และสงขลา จำนวน 888 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ ต่างก็มีความสัมพันธ์กันในทางบวก เด็กในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กชาย เด็กในระดับชั้นเรียนสูงกว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กในระดับชั้นเรียนต่ำกว่า เด็กที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน เด็กที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงกว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำ แต่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน

อุบลรัตน์ ไพธิโกสม (อุบลรัตน์ ไพธิโกสม 2523 41 - 43) ได้วิจัย

เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความซื่อสัตย์ และศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทยที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดจากทุกภาคของประเทศ จำนวน 827 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และมีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีเพศต่างกันจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีความซื่อสัตย์ต่างกัน และเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน แต่มีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

ถาวร รอดเทศ (ถาวร รอดเทศ 2523 74 - 76) ได้วิจัยเรื่องการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์กับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย / โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 888 คน จากกรุงเทพมหานคร ตาก สมุทรปราการ เลย จันทบุรี และสงขลา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และแบบทดสอบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ ผลปรากฏว่า การคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ และความซื่อสัตย์ของ กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันทางด้านเพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สบโชค พูลนวม (สบโชค พูลนวม 2503 66 - 66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 888 คน จาก โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคกลาง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.5 และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชายมีความรู้สึก รับผิดชอบและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จงจรัส แจมจันทร์ (จงจรัส แจมจันทร์ 2524 93 - 96) ได้ทำการ ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมเชิง จริยธรรมของนักเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ในเมืองกับกับนอกเมือง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย และนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ในเมืองกับนอกเมืองมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมพอ ๆ กัน

มิลินทร์ สำเภาเงิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521 โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 กับการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนทดลอง 25 โรงเรียน จำนวน 441 คน และในโรงเรียนควบคุม 25 โรงเรียน จำนวน 349 คน จากจังหวัดเชียงใหม่ อุบลราชธานี ชัยภูมิ สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สงขลา และกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนทดลอง และควบคุม ณ จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร การให้ความร่วมมือ การช่วยตนเอง การเสียสละความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจนักกีฬา ไม่สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ทั้งการวิจัยภาคสนามและการศึกษาเฉพาะกรณี จากการวิจัยเฉพาะภาคสนามพบว่า พฤติกรรมการให้ความร่วมมือและพฤติกรรมความซื่อสัตย์แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการให้ความร่วมมือมีความสัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนพฤติกรรมความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร การช่วยตนเอง การเสียสละ และความมีน้ำใจนักกีฬา ไม่แตกต่างกันในระหว่างนักเรียนทั้งสองกลุ่ม (มิลินทร์ สำเภาเงิน 2524 184)

4.2 การศึกษาและการวิจัยในต่างประเทศ

ในการพัฒนาหลักสูตรพุทธศักราช 2521 การให้การศึกษาเกี่ยวกับจริยศึกษา ได้กำหนดไว้อย่างเด่นชัด เพื่อให้ชาวไทยมีคุณสมบัติทางจริยธรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งก็คล้ายคลึงกับหลาย ๆ ประเทศ อาทิ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และสหรัฐอเมริกา ฯลฯ ประเทศเกาหลีมีการรณรงค์คุณภาพของประชากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของ

ประเทศให้มีความรุ่งเรือง โดยเน้นทางด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความซื่อ
 หมายเห็น ช่วยตนเอง และการให้ความร่วมมือมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 จนถึงปัจจุบัน ซึ่ง
 ประสบความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด จึงขอ**นา**บวนาการพัฒนาจริยธรรมทางการศึกษาของเกาหลี
 มาเสนอพอสังเขป ดังนี้

1 การศึกษาจริยธรรมเริ่มขึ้นตั้งแต่ระดับโรงเรียน พ.ศ. 2463 โดยใช้
 ศูนย์กลางของหมู่บ้าน เป็นที่อบรมสั่งสอนทางด้านจริยธรรม ที่เรียกว่า ระบบโซดอง (Sodong)
 โดยศึกษาจากวรรณคดีของจีนกรอมตะ ซึ่งแสดงถึงคุณธรรมความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์
 ฯลฯ วิชาจริยธรรมยังมิได้เกิดขึ้นอย่างจริงจังในระยะนี้

2 ระยะของการศึกษาสมัยใหม่ (พ.ศ. 2463 - 2488) เกาหลีอยู่ภายใต้
 การปกครองของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในด้านการปกครอง เน้นการศึกษาทาง
 จริยธรรมที่เรียกว่า ชูซิง (Shyusim) สาระสำคัญเน้นความศักดิ์ต่อจักรพรรดิ และความ
 รับผิดชอบในฐานะของพลเมืองของญี่ปุ่น

3 ระยะสงครามเกาหลี (พ.ศ. 2488 - 2506) เป็นระยะที่เกาหลีต่อสู้
 เพื่ออิสรภาพเป็นการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย มีการปรับปรุงหลักสูตรในโรงเรียน โดยมี
 การปลูกฝังจริยธรรม ความคิดในด้านประชาธิปไตย และการดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย

4 ระยะการต่อต้านคอมมิวนิสต์ (พ.ศ. 2506 - 2515) ได้มีการเปลี่ยนแปลง
 หลักสูตร เน้นค่านิยมประชาธิปไตย และต่อต้านคอมมิวนิสต์ สร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามในสังคม

5 ระยะการฟื้นฟูเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน) เป็นระยะแห่งการพัฒนา
 เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ต้องการให้มีการฝึกอบรมให้เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาชาติ
 ด้วยเหตุนี้จึงได้เกิดขบวนการสร้างชีวิตใหม่ แซมูเอล อุนดอง (Saemuel Undong) เกาหลีได้
 เปลี่ยนแปลงหลักสูตร ให้การศึกษาทางด้านจริยธรรมแยกออกมาเป็นวิชาหนึ่งต่างหาก โดยเน้น
 ให้ปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนเกาหลีเป็นคนที่มีจิตใจ ซื่อสัตย์
 (Dongsilhan Koreans) โดยการปฏิบัติ มีใจทำเนื้อหารวิชา และการปฏิบัตินั้นต้องสร้าง

วิญญาณแห่งจริยธรรม (Moral Sense) ให้เกิดขึ้นในจิตใจ นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (มิลินทร์ สำเภารเงิน 2524 67 อ้างอิงมาจาก Tac-ll Kwan. : 1980)

ขบวนการศึกษา แชนูเอิล (Saenuel Education Process) นั้น เน้น การปลูกฝังให้นักเรียนมีวิญญาณแห่งความขยันหมั่นเพียร ช่วยตนเอง และการให้ความร่วมมือ เพื่อปลูกฝังให้เกิดเป็นคุณธรรมของประเทศชาติ

ส่วนการเรียนการสอนคำนึงถึงคุณภาพของครู ขนาดของห้องเรียน วิธีการสอน ตลอดจนโครงสร้างทางสังคม และการฝึกอบรมจากที่บ้าน รูปแบบของการจัดการเรียน การสอนนั้นใช้วิธีปฐมนิเทศ การเรียนบทบาท อภิปรายกลุ่ม การค้นคว้ารายงาน การใช้ ข่าวสารสื่อมวลชน ประกอบการสอน ซึ่งในการสอนนั้นต้อง เน้นให้เกิดขึ้นในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชาธิปไตย ให้นักเรียนมีความเข้าใจในปรัชญาสามประการ ความขยันหมั่นเพียร ช่วยตนเอง และมีความร่วมมือ ให้เข้าใจด้วยการกระทำ สร้างให้เกิดเป็นจรรยาบรรณ มิใช่ ด้วยการบรรยายหรือสั่งสอน
2. ยกย่องกับจิตใจให้นักเรียนตระหนักว่าสามารถมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย ไม่ว่าจะอยู่ส่วนไหนของประเทศ เพียงแต่ต้องสร้างนิสัยการทำงานด้วยความเข้มแข็ง รวมแรง ร่วมใจด้วยวิญญาณแห่งการช่วยตัวเอง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีจิตใจงานที่เบื่อกับงานแจ่มใส อดทนต่อความยากลำบาก อดทนต่อการถูกเหยียดหยาม และอยู่ในศีลธรรม
3. สร้างผู้นำกลุ่ม สร้างผู้นำให้สามารถชักจูงให้เพื่อนปฏิบัติตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ให้ได้ผล โดยผู้นำจะต้องศรัทธาและปฏิบัติอย่างจริงจัง ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเสียสละ บุคลิกตนเพื่อสังคมอย่างแรงกล้า การสร้างผู้นำนั้นทำโดยการฝึกอบรมซึ่ง เป็นการเสนอประสบการณ์ลงมือกระทำ ทบทวนชีวิตตนเอง และศึกษาประวัติแห่งความสำเร็จ (Successful Case)
4. ป้ายสถิติ แสดงถึงผลสำเร็จของความก้าวหน้า แสดงให้ประจักษ์ในความ สำเร็จของการขยัน ช่วยตนเอง และการให้ความร่วมมือ

✓ โจนส์ และ มอริส (Jones and Morris. 1954 : 781 - 783) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของเด็ก พบว่ามีคาสสัมพันธ์ต่ำมากจึงสรุปว่าความรู้ทางศีลธรรมไม่ได้เป็นเครื่องประกันความประพฤติ เพราะมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลในการชักจูงใจเด็กให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความกดดันทางสังคม ความรู้สึกของเด็กต่อตัวเด็กเอง คำที่ที่ครอบครัวและเพื่อนแสดงต่อเด็ก ความต้องการของเด็กในขณะนั้น และองค์ประกอบอื่น ๆ อีก ✓

✓ โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 392 - 405) ได้ประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น ได้มีผู้พบว่า ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมขึ้นจากฐานของสังคมนั้น เด็กจะทราบอย่างครบถ้วนตั้งแต่อายุน้อย มีผู้พบตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๐๐ ว่า เด็กชายอังกฤษมีความรู้เชิงจริยธรรมตั้งแต่เข้าเรียนชั้นเกรดหนึ่ง ส่วนการศึกษาความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคลที่มีอายุมากกว่านี้ก็ได้ช่วยให้เข้าใจทางด้านนี้มากขึ้น แม้ว่าความรู้เชิงจริยธรรมจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอยู่บ้างก็ตาม

ไรท์ (Wright. 1971 : 57 - 145 อ้างอิงมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน ๒๕๒๐ : ๑๗) ได้มีการวิจัยเปรียบเทียบจริยธรรมด้านต่าง ๆ ของชายและหญิง ผลการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยการทดลองหรือพฤติกรรมเพื่อเพื่อก็ตาม ส่วนมากแล้วจะไม่พบความแตกต่างระหว่างชายกับหญิง แสดงว่า การวิจัยโดยการทดลองเกี่ยวกับจริยธรรมนั้น ความแตกต่างระหว่างเพศ ผลที่ได้จากการวิจัยไม่แตกต่างกัน

อุบาช (Urbach. 1976 : 33 - 34) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเกรด 4 และ เกรด ๖ โดยใช้สถานการณ์ด้านความเอื้อเฟื้อและความซื่อตรง โดยใช้เรื่องซื่อตรงกับสถานการณ์ด้านความเอื้อเฟื้อและความซื่อตรงของโคลเบอร์ก ๓ เรื่อง พบว่าไม่มีความแตกต่างในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเกรด 4 และ เกรด ๖ เมื่อพิจารณาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับสถานการณ์ในเรื่องปรากฏว่า เด็กใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 แก้ปัญหาเรื่องความซื่อตรง และในชั้นที่ 4 เกี่ยวกับเรื่องความเอื้อเฟื้อสำหรับเพศชายและเพศหญิง

ในสถานการณ์ข้อตรงพบว่า เด็กชายใช้เหตุผลขั้นที่ 1 มากกว่าเด็กหญิง ซึ่งเด็กหญิงจะใช้เหตุผลขั้นที่ 3 มากกว่าเด็กชาย แสดงให้เห็นความแตกต่างในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม บางสถานการณ์ ส่วนในสภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่มีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กแต่อย่างใด

ซาปิรา (Shapira. 1936 : 19 - 26) ได้ศึกษาการเล่นเกมของเด็กในเมืองและในคิบบุตซ์ (Kibbutz) ในประเทศอิสราเอล กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาลและประถมศึกษาจากโรงเรียนสหศึกษาของรัฐบาลซึ่งมีสถานภาพแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคม โดยแบ่งกลุ่มตามระดับอายุเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 64 คน เรียงจากกลุ่มที่ 1 ระดับอายุ 4 ปี กลุ่มที่ 2 ระดับอายุ 5 ปี กลุ่มที่ 3 ระดับอายุ 7 - 8 ปี กลุ่มที่ 4 ระดับอายุ 10 - 11 ปี ผลการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เด็กอายุมากกว่าเล่นเกมและให้เหตุผลได้ดีกว่าเด็กอายุน้อย เด็กในเมืองและเด็กในคิบบุตซ์ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า ทุกกลุ่มมีความแตกต่างกันในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ลีเบิร์ต (Liebert. 1978 : 196 - A) ได้ศึกษาความแตกต่างของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม | การตัดสินใจเชิงจริยธรรม | และการคาดหวังทางจริยธรรม | ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญค่อนข้างสูงระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 2 แบบ คือ การคาดหวังในด้านการหลีกเลี่ยงภัยอันตรายสูงกว่าการตัดสินใจ ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ พบแต่ข้อจำกัดของความแตกต่างทางอายุ (ทดสอบด้วยข้อทดสอบชุดที่ 1) กลุ่มที่มีอายุมาก 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างซึ่งกันและกัน และเด็กอายุ 7 - 8 ปีแตกต่างจากกลุ่มที่มีอายุมากทั้ง 3 กลุ่ม แต่ไม่แตกต่างกันเมื่อใช้ข้อทดสอบชุดที่ 2 ข้อสังเกต แม้แต่เด็กที่อายุต่ำสุดยังตัดสินใจที่ระดับรับผิดชอบต่อผู้อื่นว่ามีความสำคัญกว่าการหลีกเลี่ยงอันตรายในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน

จากรายงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว จะพบว่าการศึกษาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษามีน้อยมาก ซึ่งประเด็นนี้เองที่ผู้วิจัยปรารถนาทำการวิจัยดูว่า

ในการจัดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้กับเด็กนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรนี้
เป็นรุ่นแรกจะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

- บ้านใหม่ โปธาราม
- 1 นักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว มีพฤติกรรม
เชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
 - 2 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
 - 3 นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงและนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำมีพฤติกรรม
เชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
 - 4 นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีพฤติกรรม
เชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

ผลวิจัยเรื่อง □ ส่งจากหน้า 5

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๘ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากรีธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และแบ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ ชั้น (Two Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ ๑ สุ่มโรงเรียนจากทุกอำเภอในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๑๐ เพอร์เซนต์ ของแต่ละอำเภอ จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของแต่ละโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มมาจะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ ๒ สุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ใช้จริงในแต่ละโรงเรียนนั้น โดยคิดเป็นสัดส่วนจากการสุ่มในขั้นที่ ๑ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีประมาณ ๓๗๕ คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๘,๓๑๐ คน (ด้วน และ ชังคณา สายยศ ๒๕๒๔ ๒๘๗)

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแยกแต่ละโรงเรียน

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมือง	1. วัดโพธิ์แจ้ง	72	47
	2. เมืองสมุทรสาคร	58	39
	3. วัดศรีเมือง	44	29
	4. วัดพันธุวงษ์	33	22
	5. วัดกาหลง	65	43
	6. วัดโสภณาราม	70	46
บ้านแพ้ว	1. ท่านบแพ้ว	30	20
	2. บ้านวังจรเข้	39	26
	3. วัดเจ็ดจีว	56	37
กระทุ่มแบน	1. บ้านคลองกระทุ่มแบน	32	21
	2. วัดท่าเสา	68	45
รวม		568	375

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยปรับปรุงคัดแปลงจากแบบสอบถามของ จงจรัส แจ่มจันทร์ (จงจรัส แจ่มจันทร์ 2524 : 37) ซึ่งสร้าง

แบบสอบถามโดยใช้วิธีการให้แสดงพฤติกรรม (Projective Technique) คือ สร้างคำถาม เป็นสถานการณ์แรงเร้าที่มีความหมายแก่ผู้ตอบโดยสะท้อนความคิดเห็นของผู้ตอบออกมาพร้อมกับ ภาพการ์ตูนประกอบลักษณะแบบสอบถามนี้เป็นประเภทปลายเปิด แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ปรับปรุงคัดแปลงเป็นแบบเลือกตอบ โดยขีด / ลงใน แบบสอบถามมีทั้งหมด ๑๕ สถานการณ์ จำแนกคุณลักษณะทางจริยธรรมได้ดังนี้

ความรับผิดชอบ มี ๑ สถานการณ์ ประกอบด้วย/

- 1 ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 2 ความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง
- 3 ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้กระทำร่วมกัน
- 4 ความรับผิดชอบต่อการทำงานของตน
- 5 ความรับผิดชอบต่อสังคม
- 6 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ความมีระเบียบวินัย มี ๑ สถานการณ์ ประกอบด้วย

- 1 การรักษาระเบียบวินัยในสังคม
- 2 การรักษาระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
- 3 การรักษาระเบียบในสวนสาธารณะ
- 4 การรักษาระเบียบวินัยในห้องประชุม
- 5 การรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน
- 6 การรักษาระเบียบวินัยในการใช้ห้องสมุด

ความซื่อสัตย์ มี 7 สถานการณ์ ประกอบด้วย

- 1 ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
- 2 ความซื่อสัตย์ต่อสมาชิกในครอบครัว
- 3 ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลทั่วไป

- 4 ความซื่อสัตย์ต่อการสอบ
- 5 ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครู
- 6 ความซื่อสัตย์ต่อผลการกระทำของตนเอง
7. ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน

ความสามัคคี มี 6 สถานการณ์ ประกอบด้วย

- 1 ความสามัคคีในการพัฒนาสังคม
- 2 ความสามัคคีในการให้กำลังใจ
- 3 ความสามัคคีในการให้ความร่วมมือแก่หมู่คณะ
- 4 ความสามัคคีในการรวมแสดงความคิดเห็น
- 5 ความสามัคคีในครอบครัว
6. ความสามัคคีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ความอดสาหัส มี 5 สถานการณ์ ประกอบด้วย

- 1 ความพยายามในการทำหน้าที่ให้สำเร็จ
- 2 ความอดทนในการควบคุมอารมณ์
- 3 ความไม่ห่อถอຍดออุปสรรค
- 4 ความอดสาหัสในการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 5 ความอดทนต่อความยากลำบาก

ความยุติธรรม มี 5 สถานการณ์ ประกอบด้วย

- 1 ความยุติธรรมต่อบุคคลอื่น
- 2 ความยุติธรรมโดยไม่ลำเอียงเพราะรัก
- 3 ความยุติธรรมในการรักษาลิทธิของผู้ขึ้น
- 4 ความยุติธรรมต่อบุคคลอื่นและส่วนรวม
- 5 ความยุติธรรมต่อการไม่เอาเปรียบกัน

ตัวอย่างสถานการณ์

แก้วซึ่งจักรยานในซอยแคบ ๆ แห่งหนึ่ง ขณะนั้นมีรถสวนทางมา แก้วได้หักหลบไปเสี่ยวรถยนต์ที่จอดอยู่ข้างทาง เป็นรอยสีถลอก โดยที่ไม่มีใครเห็นเหตุการณ์นั้นเลย ถ้าเธอเป็นแก้ว จะรีบหนีหรือไม่

หนี

ไม่น่าหนี

1 1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จงจรัสแจ่มจันทร์ ได้หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามจำนวนทั้งหมดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่าแต่ละสถานการณ์วัดคุณลักษณะจริยธรรมตามที่ต้องการได้หรือไม่ ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ คำนี้ถึงคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1 1 1 มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

1 1 2 เป็นบุคคลที่มีผลงานทางการเขียนและงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรม

1 1 3 เป็นบุคคลที่เคยสอนและได้ศึกษาทางจริยธรรมทางการวัดผลหรือ

ทางจิตวิทยา วิชาใดวิชาหนึ่ง

1 1 4 เป็นบุคคลที่มีผลงานการวิจัยและมีประสบการณ์ในการสร้างแบบสอบถามโดยกรวิธีให้แสดงพฤติกรรม (Projective Technique)

1 2 การหาความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ผู้วิจัยหาคุณภาพของแบบสอบถามทางด้านความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1 2 1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสมุทรสาคร จำนวน 3 ห้องเรียน จากการใช้แบบสอบถามจะแยกเด็กในแต่ละห้องออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีจริยธรรมสูง กับกลุ่มที่มีจริยธรรมต่ำ ในแต่ละกลุ่ม มีจำนวน 0 คน คิดเป็น 25 เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนในแต่ละห้อง

1.2.2 ผู้วิจัยนำรายชื่อของ เด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีจริยธรรมสูง และกลุ่มที่มีจริยธรรมต่ำมาละกันในแต่ละห้อง โดยไม่แจ้งให้ครูประจำชั้นทราบว่า เด็กแต่ละคนอยู่กลุ่มไหน ให้ครูประจำชั้นจัดกลุ่มรายชื่อ เด็กนั้น เป็นกลุ่มที่มีจริยธรรมสูงกับกลุ่มที่มีจริยธรรมต่ำ โดยสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กตามหัวข้อจริยธรรม เช่น เกี่ยวกับแบบสอบถาม

1.2.3 เปรียบเทียบการจำแนก เป็นกลุ่มที่มีจริยธรรมสูง และกลุ่มที่มีจริยธรรมต่ำของแต่ละห้องระหว่างการใช้แบบสอบถามกับการสังเกตของครู ผลปรากฏว่า การจำแนกนักเรียน เป็นกลุ่มที่มีจริยธรรมสูงกับกลุ่มที่มีจริยธรรมต่ำ ระหว่างการใช้แบบสอบถามกับการสังเกตของครูตรงกันทุกห้องเรียน แสดงว่า แบบสอบถามนี้มีความเที่ยงตรงตามสภาพสูง

2. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ เมซี โปธิพันธ์ (เมซี โปธิพันธ์ 2529 100 - 101) แบบสอบถามแต่ละข้อมีค่าจำแนกสูง คือ มีค่าตั้งแต่ 1.77 ขึ้นไป หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt's ANOVA Procedure) มีค่าเท่ากับ 0.819

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อหัวหน้าสถานศึกษาด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของนักเรียน

2. นำแบบสอบถามไปหาการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 โรงเรียน โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 5 วัน

3. นำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ต่อไป

การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 ฉบับ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลที่ตรวจแล้วมาหาค่าร้อยละของคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร

2. ทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอเมือง อําเภอกะทู้แม่บง และอําเภอบ้านแพ้ว โดยใช้ค่าสถิติ F-test

3. ทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ โดยใช้ค่าสถิติ Z-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1976 . 45})$$

1.3 ค่าความแปรปรวน โดยใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson. 1976 . 62})$$

2. สถิติที่นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

2.1.2 นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับการ เรียนต่ำ

2.1.3 นักเรียนที่มีแรงจูงใจไม่สัมพันธ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจไม่สัมพันธ์ต่ำ

ใช้สถิติค่าซีทดสอบ (Z-test) ดังสูตร

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (\text{Ferguson. 1976 : 165})$$

- เมื่อ \bar{X}_1 เป็น คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
- \bar{X}_2 เป็น คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
- S_1^2 เป็น ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
- S_2^2 เป็น ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
- n_1 เป็น จำนวนข้อมูลในกลุ่มที่ 1
- n_2 เป็น จำนวนข้อมูลในกลุ่มที่ 2

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียน

ในอำเภอเมือง อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ

ทิศทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ใช้สูตรว่า

$$F = \frac{MS_b}{MS_w} \quad (\text{ธวัช และ ดังกฎา สายยศ 2524 : 100})$$

$$df = p - 1, N - p$$

- เมื่อ F คือ คาสถิติที่ใช้ทดสอบ
- MS_b คือ ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
- MS_w คือ ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
- p คือ จำนวนตัวแปรอิสระ
- N คือ จำนวนคนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ครั้งนี้ ได้กำหนดคสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยไว้ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
Z	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum Square)
MS	แทน	ค่ารายเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
F	แทน	การกระจายที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ได้จากการ
ตอบแบบสอบถามมาทำการร้อยละ โดยแยกแต่ละอำเภอ และรวมทั้งจังหวัด

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานที่ว่า นักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอ
กระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

ตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ตอนที่ 1 การหาค่าร้อยละของคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในแต่ละอำเภอ และรวมทั้งจังหวัด

ตาราง ๓ ค่าร้อยละของคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยแยกแต่ละอำเภอ และรวมทั้งจังหวัด

อำเภอ	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	ร้อยละ
เมือง	๕,๗๑๐	๗,๑๑๐	๐๔ ๑๓
บ้านแพ้ว	๒ ๔๐๐	๒,๑๐๕	๐๒ ๖๒
กระทุ่มแบน	๑,๑๖๗	๒ ๓๑๐	๐๔ ๗๒
รวม	๑๑,๐๗๕	๑๓ ๕๒๕	๐๔ ๓๐

จากตาราง ๓ นักเรียนในอำเภอเมืองได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมร้อยละ ๐๔ ๑๓ นักเรียนในอำเภอบ้านแพ้วได้คะแนนร้อยละ ๐๒ ๖๒ นักเรียนในอำเภอกระทุ่มแบนได้คะแนนร้อยละ ๐๔ ๗๒ และนักเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมร้อยละ ๐๔ ๓๐

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอเมือง
อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนอำเภอเมือง อำเภอบ้านแพ้ว
และอำเภอกระทุ่มแบน

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	40.84	2	20.47	1.185
ภายในกลุ่ม	6425.4	372	17.27	
รวม	6466.34	374		

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอ
กระทุ่มแบน ได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ
นักเรียนทั้งสามอำเภอมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมพอ ๆ กัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับ

นักเรียนหญิง

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S^2	Z
ชาย	205	28.48	19.78	6.48***
หญิง	170	30.77	4.68	

$$***p < .001$$

$$Z_{.001} = 3.29$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 001

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีระดับ

ผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ

ตาราง ๘ เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S^2	Z
นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง	164	30.68	13.62	5.07***
นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ	211	28.58	18.60	

***p < .001

$Z_{.001} = 3.29$

จากตาราง ๘ แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 001

**ตอนที่ ๕ การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มี
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ**

**ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
กับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ**

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S^2	Z
นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง	347	29.72	19.46	3.85***
นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ	28	26.07	23.11	

***p < .001

Z_{.001} = 3.29

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่
มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอนั้นะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสาคร ที่เรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 และจบหลักสูตรในปีการศึกษา 2526 เป็นรุ่นแรกพร้อมกันทั่วประเทศ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสาคร
 - 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว
 - 3 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง
 - 4 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับการเรียนต่ำ
5. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

- 1 นักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้วมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
- 2 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
- 3 นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงและนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 375 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรก เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โดยปรับปรุงดัดแปลงจากแบบสอบถามของ จงจรัส แจ่มจันทร์ ลักษณะของแบบสอบถามคือการสร้างคำตอบเป็นสถานการณ์เร่งเร้ามีความหมายแก่ผู้ตอบมาพร้อมกับภาพการ์ตูนประกอบแบบสอบถามฉบับนี้ จงจรัส แจ่มจันทร์ เป็นผู้ทำความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำมาทำความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

2.2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ เมธี โพธิ์พัฒน ซึ่งแต่ละข้อมีค่าจาก 1-73 ขึ้นไป และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.919

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 หากาสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความแปรปรวนของคะแนน (S^2)

3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ โดยใช้

๓.๓ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 นักเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร ได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ร้อยละ ๘4.๓๖
- 2 นักเรียนในอำเภอเมือง อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 3 นักเรียนชายนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐1

อภิปรายผล

1 จากการศึกษากิจกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ ในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ร้อยละ ๘4.๓๖ แสดงว่าการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒1 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในวิชาจริยศึกษาได้ผล เป็นที่น่าพอใจ และจากผลการวิจัยครั้งนี้จะได้เกณฑ์คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำไปใช้เปรียบเทียบกับคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในปี่ตอ ๆ ไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาริชาจริยศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร

๒ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชาย นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่ำกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ดังนั้น ในการอบรมจริยธรรมครูผู้สอนต้องสนใจเอาใจใส่และคอยติดตามผลนักเรียนชาย นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ,

นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำเป็นพิเศษ เพราะถ้าขาดความเอาใจใส่และขาดการติดตามผล เด็กอาจจะไม่มาสิ่งที่ได้รับการอบรมนั้นไปใช้ในชีวิตจริง

3 จากการศึกษาค้นคว้าเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอ เมือง อําเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน พบว่านักเรียนทั้งสามอำเภอมีพฤติกรรมเชิง จริยธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การที่ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ใช้หลักสูตรแผนการสอนคู่มือครุเหมือนกัน ประกอบกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างคล้ายคลึงกัน ถึงแม้จะอยู่ต่างอำเภอ จึงทำให้ เด็กนักเรียนทั้งสามอำเภอมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

4 จากการทดสอบสมมติฐานที่ว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แตกต่างกัน ผลปรากฏว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุบลรัตน์ ไพธิโกสม (อุบลรัตน์ ไพธิโกสม 2523 41 - 43) ถาวร รอดเทศ (ถาวร รอดเทศ 2523 74 - 76) และ สบโชค พูลนวม (สบโชค พูลนวม 2523 65 - 68) ซึ่งได้ทำการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และความรู้สึกรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์และความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยเป็นไป ตามสมมติฐานอาจเป็นเพราะว่าสภาพสังคมไทย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรส่วนใหญ่ จะเข้มงวดกวดขันเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย เด็กหญิงมักใกล้ชิดกับบิดามารดามากกว่า ซึ่ง ย่อมได้รับการอบรมสั่งสอนมากกว่า อีกประการหนึ่ง เด็กหญิงจะเกิดความอับอายมากกว่า ถ้าถูกลงโทษว่า ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ซื่อสัตย์ เป็นต้น

5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนที่มี ระดับผลการเรียนสูงได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลที่ปรากฏออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมการเรียน การสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เน้นคิดเป็น ทาเป็น แก้ปัญหาเป็น

และแบบสอบถามที่ใช้กับเด็ก เป็นสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดทน และความยุติธรรม ซึ่งในการตอบแบบสอบถามต้องใช้เวลาคิด รู้จักแก้ปัญหาอย่างถูกต้องสอดคล้องกับสภาพสังคม ดังนั้นเด็กที่มีระดับผลการเรียนสูงย่อมรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา ได้ดีกว่าเด็กที่มีผลการเรียนต่ำ

๕๑ จากการทดสอบสมมติฐานข้อสุดท้ายที่กล่าวไว้ว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐๐๑ โดยนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงได้คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

เมธี ไพธิพัฒน์ ได้ทำการวิจัยพบว่า เด็กที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการฝึกอบรมเด็กให้มีจริยธรรมตามที่สังคมต้องการได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ (เมธี ไพธิพัฒน์ ๒๕๒๓ ๘๑) ดังนั้น จากผลในการวิจัยครั้งนี้ จึงปรากฏว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๑ ควรจะได้มีการวิจัยในเรื่องนี้ในทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อจะได้ศึกษาดูว่าในแต่ละปีการศึกษานักเรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงขึ้นหรือต่ำลง เพื่อจะได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนที่จะพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในชั้นต่อ ๆ ไป

๒ ควรจะได้วิจัยในเรื่องนี้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยหาค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของแต่ละโรงเรียนทั่วทั้งจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลของผู้บริหารการศึกษา สำหรับปรับปรุงการเรียนการสอนจริยศึกษาภายในโรงเรียน

๑ ควรจะได้ศึกษาตัวแปรอื่นด้วย เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้การวิจัยกว้างขวางยิ่งขึ้น

4 ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ให้ลึกซึ้งกว่านี้ โดยวางแผนการวิจัยเชิงทดลองเพื่อวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ประกอบด้วยการใช้แบบสอบถามและแบบสังเกต

บรรณานุกรม

17 บรรณานุกรม

กฤษณา กิจขันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตน
คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2517, 112 หน้า อัดสำเนา

1 กัญญา ควรสูกา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว เก็บตัว ความรู้สึกผิดชอบและ
คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2516, 98 หน้า อัดสำเนา

ศีกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. เอกสารการสอนจริยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โรงพิมพ์
สุรสภา 2513, 79 หน้า

จงจรัส แจ่มจันทร์ การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเขียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน
จังหวัดนนทบุรี วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 151 หน้า
อัดสำเนา

2 ชาลี สัตติ การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2507,
111 หน้า อัดสำเนา

ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่น
ในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2518, 104 หน้า อัดสำเนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522, 85 หน้า อัดสำเนา

2 ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จณีกร รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรม
ของเยาวชนไทย สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2520, 344 หน้า

เดช วิโย การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียน
ประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2522, 108 หน้า อัดสำเนา

ถาวร รอดเทศ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์กับ
ความซื่อสัตย์ของเด็กไทย ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2523, 109 หน้า อัดสำเนา

บัณฑกร อ่อนคำ การศึกษาริชาดธรรมและจริยธรรมทางสังคมวิทยา ประมวลคาบบรรยายเกี่ยวกับ
การพัฒนาหลักสูตร คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517, 97 หน้า
อัดสำเนา

พนัส หันนาสินทร์ การสอนคำนิยาม พิชญโลก โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิชญโลก 2521, 175 หน้า

พยอม อิงคตานุวัฒน์ จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก อมรินทร์การพิมพ์ 2521, 90 หน้า

พุทธทาส อินทปัญโญ ความแตกต่างระหว่างศีลธรรมกับภราดรภาพ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานศพ
ขุนไพรัชชานาญ นนทบุรี โรงพิมพ์เอกรินทร์ 2514, 67 หน้า

ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 182 หน้า อัดสำเนา

มิถิรินทร์ ฝ่าเทาเงิน การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการ
ประเมินผล หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2509 และ 2521 ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 182 หน้า อัดสำเนา

× เมธี โพธิพัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความ
ซื่อสัตย์ของเด็กไทย ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2523, 107 หน้า อัดสำเนา

- เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ การสำรวจความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนโครงการกรุงเทพ-ธนบุรี ปีการศึกษา 2505 ปรินญาณิพนธ์
 กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2506, 97 หน้า อัดสำเนา
 ล้วน และ อังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์ 2524,
 287 หน้า
- วศิน อินทสระ จริยศาสตร์ สำนักพิมพ์บรรณาคาร 2518, 147 หน้า ✓
- วิชาภากร กรม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่าง) โรงพิมพ์ประชาท่ามิชัย
 2520, 501 หน้า
- วิเชียร ทองนุช เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักทฤษฎีและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 119 หน้า อัดสำเนา
- ศุภวัฒน์วงศ์สนิท สวัสดิวัฒน์ ปรัชญาชาวไร่ สุวิธานนท์ 2504 178 หน้า
 ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โรงพิมพ์การศาสนา
 2519 36 หน้า
- สถาปนิวงระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก การวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2509 388 หน้า
- สไบศก พูลนาม ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย
 ปรินญาณิพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 63 หน้า
 อัดสำเนา
- แสงสุรีย์ คนศิลป์ ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ลักษณะออกดีทั่วไป และความเคร่งครัดของ
นักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือ ปรินญาณิพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2519, 167 หน้า อัดสำเนา
- อนุমানราชธน, พระยา ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักพิมพ์บรรณาคาร 2510, ✓
 253 หน้า

อรพินท์ นาคประดิษฐ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518. 47 หน้า

อัดสำเนา

อุบลรัตน์ โทธิโกศล การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความเชื่อศรัทธาของ

เด็กไทย ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523.

134 หน้า อัดสำเนา

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
New York, McGraw-Hill Book Company, 1976. 529 p.

Freud, Sigmund. An Outline of Psychoanalysis. New York, W.W. Norton
Co., 1949. 358 p.

Jones V., and Morris. "Relations of Temperament to the Choice of Values,"
Journal of Abnormal Social Psychology. 53 : 345 - 349, 1956.

Kay, W. Helen. Moral Development. London, George, Allen and Unwin,
Ltd., 1970. 383 p.

Kohlberg, Lawrence. "Sex Difference in Morality," Sex Role Development.
New York, Social Science Research Council, 1964.

_____ "Development of Moral Character and Moral Ideology," Review
of Child Development Research. Harford, Connecticut Printers, Inc.,
1969.

_____ "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development
Approach," Moral Development and Behavior. by Thomal Lickona,
p. 29 - 53, New York, Holt Rinehart and Winston, 1976.

Liebert, Diane E. "Children's Moral Judgment and Moral Expectation,"
Dissertation Abstracts. 39 ; 196-A, 1978.

Shapira A. Loans. "Development Difference in Competitive Behavior
of Kibbutz and City Children in Israel," Journal of Social
Psychology. 27 : 19 - 26, 1976.

Skinner, Burrhus F. Beyond Freedom and Dignity. New York, Alfred A.
Knopf, 1971. 225 p.

Urbach, M. Nelley. "Some Situational Effects on Moral Judgment Measures by A Multiple Choice Test," Dissertation Abstracts. 37 : 6, 1976.

Wright, Derek. The Psychological of Moral Behavior. Middlessex, England,, Penguin Books, Ltd., 1975.